

Egyes szám ára mindennap
és mindenütt 6 korona ***

ELŐFIZETÉSI ÁR

HELYBEN
1/4 évre 450 K
1 óra 150 K
VIDÉKEN
1/4 évre 675 K
1 óra 225 K

SZEGEDI FRISS UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szeged, Jókai-utca 4. szám
Telefon számok 12-62 és 2-52

Felölös szerkesztő:
WENNER SÁNDOR

Kiadótulajdonos
ENDRÉNYI LAJOS
nyomda és hírlapkiadó vállalat ri.

Igazgató és felelős kiadó:
RACZ ANTAL

Lefelé.

A newyorki tőzsdén gyors lépésben bukácsol lefelé a francia frank és a kisantant-pénzek értéke. Bukácsol még erősen Zürich is és a büszke svájci frank, melynek értékét alampérnek vették ez ideig győzők és legyőzöttek, alig két nap alatt 15 százalékát veszítette eddigi becsének.

Amerika ugyan kissé messze van tőlünk, de bankárja ma az egész világ-nak és ha Newyorkban esik egyik vagy másik valuta, nem ok nélkül történik az. Ugy, amint a kereskedelem, a tőzsde figyelni a világ pulzusverését, nem figyelni azt meg a legfinomabb szeizmograf.

A pénz nagyon érzékeny. A pénz mindenhol eljut, mindent megtud már akkor, amikor halandók egy-egy közeli esemény, vagy lehetőség kialakulásáról álmodni sem mernek.

Amióta a pénz elvesztette egyensúlyát elvesztették egyensúlyukat a népek, a nemzetek is. Európa körülbelül úgy fest, mint valami füsttel szétzavart hangyaboly. Ahány ember, ahány nácio, annyi felé kapkod mindegyike. Szidják, lopják, rabolják, gyilkolják — csak éppen meg nem értik egymást.

A dollár, az amerikai arany érez valamit, amit itt Európában hiába igyekeznünk kiszimatolni. A legyőzöttek bomlott idegrendszer, a megélhetéért folyó örületes küzdelem az egyik oldalon, a győzelmi mámor, a győztes békék kezelményeitől való irtózatoss remegés a másik oldalon, eltompít, elvakít minden idegducot és Európa ma sem látni, sem hallani, józanul ítélkezni és gondolkodni nem képes.

A nyugodt, flegmatikus, bendőjét arannyal színgig megtöltött amerikai hűdegen tekint az óceánon túlra. A távlatok, az arany lélekölő hideg deleje, valami olyat sug a gazda fülébe, amitől egyszerre a győzők pénze boldogul meg és kezd lefelé bukácsolni.

Valahol a távolban pedig bizonyára mosolyog már Lucifer, készül új aratásra. Az élet, a szerencse forgandó — a fűnekem, holnap neked elve pedig ugy ismétlődik meg az idők folyamán, mint a nap és éj váltakozása fejtünk felett.

Gárdonyi Géza temetése.

Gárdonyi Gézát ma délelőtt kísérték utolsó útjára az egri érseki liceumból. A nagy halott tetemét még kedden ravatalozták fel a díszes tereiben és délután, valamint ma reggel engedték be a nagyközönséget.

A fekete drapériákkal bevont teremben egyszerű koporsóban, csukott szemekkel feküdt a nagy halott. Mintha csak aludt volna. Az előcsarnok, a terem tömve koszorúk végláthatatlan sorával. A koporsó mellett fekszik a kormány, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, az akadémia, a Petőfi- és Kisfaludy-Társaság nemzeti szintű szallagos koszorúja. Eger város közönsége hatalmas babérkoszorúja ott fekszik a koporsón a család koszorújával.

A temetésre egész Eger és környékének népe vonult ki. A beszantelés után a város, az irodalmi társaságok és a kormány képviselői bucsúztatták a nagy halottat. Gárdonyi Gézát a város által adományozott díszsírhelyre temették.

Az új olasz kormány.

Ijedelem és kapkodás Belgrádban.

A faszisták várakozáson felüli gyors győzelmüket legelső sorban a királynak köszönhetik. A király vonakodott a kormány rendeletét az ostromállapot életbe léptetéséről aláírni s ezzel a tényével eldöntötte a csatát Mussolini javára. Pillanatnyilag a király megmentette így a helyzetet, népszerűsége a faszisták előtt megnövekedett, de miután elhatározása mégis csak gyengeségből fakadt, kérdés, nem fogják-e ezt a gyengeséget még ellene is kihasználni. A hírekből különben megállapítható, hogy a király nem egykönnyen szánta el magát erre a lépésre.

Azért Mussolini még azt sem mondhatja magáról, hogy legalább a belpolitikai válságot sikerült megoldania. Terveiről eddig még nem igen nyilatkozott, csak annyi bizonyos, hogy a hatalmat a maga és párthívei számára kívánja kiszámítani, sem Giolitti, sem Orlando, sem más neves politikus támogatására nem reflektál.

Mindennel szemben sokkalta súlyosabb probléma Mussolini forradalma belpolitikai szempontból. Ha Mussolini mint miniszterelnök meg akarja valósítani a faszista vezér külpolitikáját, akkor Olaszországot olyan útra tereli, melynek következményei beláthatatlanok.

A faszisták külpolitikája közudomástulag teljesen eltér Olaszország eddigi hivatalos külpolitikájától. A rapallói szerződés amelyet Sforza és Giolitti kötöttek meg a jugoszlávokkal, egyike a leggyűlöltebb ténykedéseknek a faszisták szemében. Különösen a harmadik, az úgynevezett dalmáciai zóna kiűrtését elleneztek a legszívesebben és D'Annunzioval vállaltva hirdették, hogy amíg egy olasz van a világon, addig a jugoszlávok nem tehetik be a lábukat Dalmáciába. Ennek a zónának a kiűrtésére most kerül a sor. D'Annunzio arditijeivel már megszállta Sásúkot, hogy a jugoszlávok előnyomulási kísérleteit megghiúsítsa. Mussolini most maga is konferált a költővel, de úgy látszik, D'Annunzio még nincs teljesen tisztában a faszista tervekkel most egyelőre szervezeteinek megparancsolta, hogy ne lépjenek ki a semleges magatartásból.

Mai híreink a következők:

Róma, nov. 1. Az országban mindenhol helyreállott a rend. A politika érdeklődése az új kormány és működése elé tekint várakozással. Mussolini ma újból tárgyalt D'Annunzioval, akinek csapatai jelenleg a fiumei határ mentén állanak.

Belgrád, nov. 1. Abban a tényben, hogy Mussolini a külügyeket is megtartotta a hatáskörében, Jugoszlávia a rapallói szerződés veszélyeztetését látja. Egyébként nem tudni, hogy Mussolininek milyen tervei vannak. Belgrádban a legrosszabbtól tartanak. Már fenyegetnek, hogy ők is fegyverbe szölitják a saját faszistáikat, a komitácsikat. Ezeket a fenyegetéseket akarják szembeállítani az olasz faszistákkal. Ebből látni, hogy a külpolitikai helyzet Mussolini külügyminiszterségével nagyon kiélesedett, annál is inkább, mert a szövetségesekkel szemben is néhány követelésük van a faszistáknak.

Luganó, nov. 1. A Mussolini-kormány tagjai ma este letették az esküt a király kezébe és azután mindjárt megtartták az első minisztertanácsot.

Páris, nov. 1. Az olasz kormányváltás és fordulat következtében az an-

tant a keleti konferenciát néhány héttel el akarja halasztani.

Páris, nov. 1. Itteni politikai körökben nagy aggodalommal szemlélik az olaszországi eseményeket. Ha Olaszország tényleg erős kisanantellénés politikát kezdeményez, Franciaország nagyon súlyos helyzetben lesz. Vagy szakít teljesen a kisananttal, vagy pedig Szerbiát sorsára hagyja a nagyantant további fenntartása kedvéért. Valószínű, hogy adott esetben Poincare az utóbbit választja.

Belgrád, nov. 1. Itt tegnap ellenőrizhetetlen hírek terjedtek el, hogy az olasz hajóhad egy része a dalmát partok előtt cirkál. A hajók mindegyikén az olasz nemzeti lobogó mellett a faszisták fekete halálfejes lobogója is fel van vonva.

Prága, nov. 1. Ellenőrizhetetlen hírek szerint az olasz kormány sürgősen követelni fogja Belgrádban Montenegró függetlenítését és a szerb megszállás azonnali megszüntetését Nikita országában. A hír ugy cseh, mint szerb körökben nagy megdöbbenést keltett.

Belgrád, nov. 1. A Novosti írja, hogy Mussolini Kemal pasával és a bolgár kormánnyal megegyezést kötött Szerbia ellen. A lap sürgősen követeli, hogy a szerb érdekeket védje meg a kormány és Olaszország erőszakosságával szemben a jugoszláv állam a népszövetség védelme alá helyezze magát. Újból sürgeti a korridor létesítését is, mert azt mondja, ha Szerbia az olasz fordulat folytán így izolálva és szövetségeseitől elvágyva marad — bármilyen hősen is küzdenek katonáink Nagyszerbiáért, újra csak a pusztulás vár rák.

Tömeges letartóztatások a Felvidéken.

Kassáról jelentik: Tegnap délután a cseh hatóságok váratlanul egy csomó letartóztatást rendeltek el Munkácsen és környékén.

Az első letartóztatott a többször meg-hurcolt Mihájlóvics Árpád, volt járási főszámvevő, kinek lakásán detektívek jelentek meg, házkutatást tartottak, majd annak megvezetével letartóztatták. Alig történt meg Mihájlóvics beszállítása, behozták Dirner aktív hadnagyot, aki a munkácsi kiegészítő parancsnokságnál teljesített szolgálatot. Később Beregszászról behozták Szelezky, Sipos és Gaál gazdatisztet akiket ideiglenesen a munkácsi rendőrségen helyeztek el, majd Ungvárra szállították.

Beregszászi jelentés szerint Beregszászon a Munkácsra szállított 3 letartóztatott kivül elfogtak még 7 embert, köztük Szűcs Aladárt, Toldy Ignácot, Hunyadi földbírtokost és a székesegyházi tisztartót. További letartóztatások voltak az egész beregszász—ráhányi vonalon, amelyek eddig nem kerültek nyilvánosságra. A letartóztatások ügyében Prohászka rendőrfőkapitány kijelentette, hogy felsőbb utasításra járt el s az okokat nem ismeri.

Hivatalos kommuniké hiján a közönség a legfantasztikusabb módon kommentálja az eseményeket. Egyesek szerint a letartóztatások azért történtek, hogy az esetleges magyar betörés esetén tiszul szolgáljanak, mások szerint a magyarok kemkedésre jöttek rá, mások szerint az illetők magyar-lengyel légitoborzásával vannak vádolva. Még újabb letartóztatások is várhatók. Volócon tegnap letartóztatták Frankovich Jánost és még 7 embert, akiket szintén Beregszászra hurcoltak.

Véres szerelmi dráma Hercegszántón.

Hercegszántóról jelentik: Tegnap hajnalban véres szerelmi dráma játszódott le Hercegszántón. Kovacsev Márk leszerelt csendőrmester szolgálati fegyverével agyonlőtte özvegy Dékity Péternét azután öngyilkosságot követett el. A szerelmi dráma részleteiről tudósítónk a következőkben számol be:

Kovacsev Márk csendőrmester a hercegszántói őrsnél teljesített szolgálatot. Ott megismerkedett özvegy Dékity Péternével, akinek huzamosabb időn át kitarthatan udvarolt. Október végével Kovacsevnek le kellett szerelni s azért kérte Dékitynét, hogy legyen a felesége, mert nem tud nélküle élni. Az özvegy azonban elutasította a kérést, azzal az indoklással, hogy nem kíván férjhez menni.

Tegnapelőtt azután Kovacsev leszerelt de a beszolgáltatott szolgálati fegyverét magához vette és azzal ment el az özvegy lakására. Itt még egyszer megkísérelte, hogy az özvegyet rábeszélje a házasságra, de amikor látta, hogy az hajthatatlan, akkor elővette szolgálati fegyverét s kétszer rálőtt. Az első lövés az asszony szívét érte, míg a második a hasüregbe hatolt. Az asszony rövid szenvedés után meghalt.

A gyilkosság után a leszerelt csendőrvisszatért a lakonyába, hogy onnan holmiját elhozza, de rövid ott tartózkodás után fölbőlötte magát s meghalt.

— A földadók kedvezmény meghosszabbítása. A kormány a földadó kedvezményes fizetési határidejét még 15 nappal kitolta. Szegeden elég sokan fizették eddig földadójukat, bár nem folyt be annyi, mint amennyit előre vártak. Hódmezővásárhelyen, Békésmegyében és a Dunántul nagy részében az egész évi adónak több mint 50 százaléka folyt be. Azok a gazdák, akik valamilyen okból nem fizették még meg vagyonválságukat, most november 15-ig ráérnek még erre, ha el nem akarnak a 20 és 30 százalékos kedvezményről esni.

Rejtélyes gyilkosság.

Debrecenből jelentik: Az Augusztaszanatóriumba egy mészáros mestert szállítottak be, akiért a mentők vonultak ki az állomásra. Etei Lajosnak hívják, jó módú és boldogul élő mátészalkai lakos. Tegnapelőtt végezte be szőlőjében a szüretet s mialatt az elpakkolást végezte már este hét óra felé, egyszerre elibe ugrott egy eddig ismeretlen férfi, megragadta és mielőtt Etei védekezhett volna, élesreft késsel a nyakába vágott, úgy hogy keresztül ment rajta a kés.

A gyilkos támadó erre elmenekült, úgy hogy mire a közelből előkerültek hozzátartozói, már sehol senkit se találtak. A legelső vonatra tették és behozták Debrecenbe az Augusztaszanatóriumba. Az államrendőrség részéről Csige dr. rendőrfogalmazó ment ki, hogy kihallgassa. A szegény ember révedezetten nézett, mozgatta az ajkait, de érthetetlenül olvadt össze a horgésszerű hang. Különben abból, hogy sem a szőlőből, sem az Etei Lajos zsebéből semmi sem hiányzott, arra következtettek, hogy ez a gyilkosszándéku támadás bosszu műve lehetett és a vizsgálatot, amelyet érelyesen megindítottak, erre is kiterjesztették.

A mészáros mesterség állapota rendkívül súlyos és nem sok reményt fűznek ahhoz, hogy megmenthetik az életnek.